

Valašské Meziříčí (k. ú. Bynina, okr. Vsetín)

„Paseky“, „Kopečky“, parc. č. 564/1.

Neolit–eneolit. Ojedinelé artefakty. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.5005061N, 17.9691261E

V rámci dlouhodobé prospekce severního břehu Rožnovské Bečvy a následně vlastní Bečvy se postoupilo do oblasti Byniny/Mštěnovic. Na rozhraní katastru těchto obcí byla kromě dvou kovových artefaktů z doby římské (viz oddíl Doba římská a stěhování národů) nalezena také štípaná kamenná industrie zřejmě neolitického až eneolitického stáří. Reprezentativní je zejména přibližně 4 cm dlouhý zlomek čepele. Ostatní nálezy reprezentují především drobné zlomky. V roce 2025 bude na této nové lokalitě probíhat opakovaná povrchová prospekce.

Literatura

Neuveveno.

Summary

As part of long-term prospection along the northern bank of the River Rožnovská Bečva and the main course of the River Bečva, the survey progressed into the area of Bynina/Mštěnovice (Bynina cadastral area, Vsetín District). At the boundary between these two cadastral areas, chipped stone industry dating from the Neolithic to Eneolithic periods was discovered in the 'Paseky' and 'Kopečky' fields. Further surface surveys are planned at this newly identified site in 2025.

Samuel Španihel

Věrovany (okr. Olomouc)

„Zadní celky“, parc. č. 1568/2.

Neolit–eneolit. Ojedinelý artefakt. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4635290N, 17.2479120E

Dne 15. 2. 2024 našel M. Komínek, spolupracovník Muzea Komenského v Přerově, p. o., při západním okraji katastru obce Věrovany v poloze „Zadní celky“ ojedinelý exemplář kamenné broušené industrie – kompletní sekerku. Místem nálezu je poloha situovaná na levobřežní straně říčky Blata, která představuje pravostranný přítok řeky Moravy. Jde o severní okraj zarovnané táhlé vyvýšeniny, která převyšuje okolní říční nivu. Artefakt byl nalezen poblíž vrcholové kóty 205,7 m n. m.

Doklady nejstaršího osídlení na katastru obce Věrovany lze klást do období neolitu. V literatuře jsou zmiňovány nálezy kultury s lineární keramikou a moravskou malovanou keramikou (Vránová 2011, 71–80).

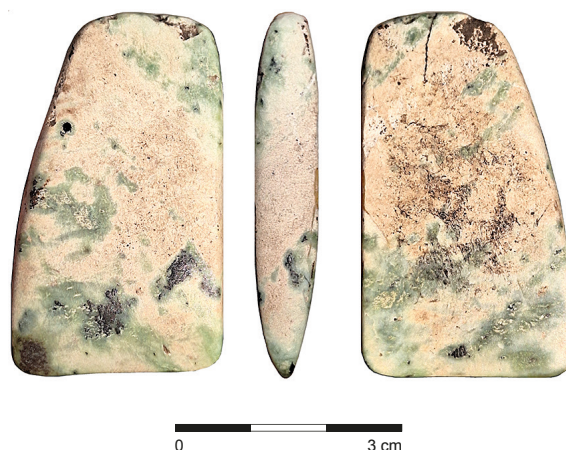
V případě popisovaného nálezu se jedná o kompletní dokonale vybroušenou sekerku lichoběžníkovitého tvaru s obdélným příčným průřezem a rovným ostrím (obr. 26).

Celková délka artefaktu je 47 mm. Maximální šířka činí 28 mm a tloušťka 9 mm. Hmotnost kamenného předmětu dosahuje 22,65 g. Předmět byl zhotoven ze skvrnitého nefritu (světle a černozelelé skvrny na bělavě okrovém pozadí) a makroskopicky je v podstatě totožný s dobře doloženou surovinou tří nefritových seker z Moravy popsanych dříve (cf. Přichystal et al. 2023). Zejména sekera z Hlinska je rozměrově, váhově i hodnotou magnetické susceptibilitě téměř identická (45 × 21 × 10 mm,

hmotnost 26,95 g; MS 0,22 × 10⁻³ SI jednotek). Magnetická susceptibilita sekery z Věrovan dosahovala hodnoty kolem 0,16 × 10⁻³ SI jednotek. Přírodní zdroj nefritu ve východní části střední Evropy se nacházel u Jordanova v jižním Polsku (Přichystal 2009, 190–191).

Z chronologického hlediska lze nestratifikovaný nález sekery z Věrovan rámcově datovat od období neolitické lengyelské kultury až do po závěr vývoje eneolitické kultury nálevkovitých pohárů.

Exemplář sekery z Věrovan na Olomoucku rozšiřuje počet dosud zveřejněných (či v současnosti předložených do tisku) předmětů zhotovených z nefritu, které byly nalezeny na území Moravy (cf. Přichystal et al. 2019, 289–304; Přichystal et al. 2023, 53–60).

Obr. 26. Věrovany. Nefritová sekerka. Foto Z. Schenk.

Fig. 26. Věrovany. Nephrite axe. Photo by Z. Schenk.

Literatura

Přichystal, A. 2009: *Kamenné suroviny v pravěku východní části střední Evropy*. Brno: Masarykova univerzita.

Přichystal, A., Kovář, J. J., Kuča, M., Fridrichová, K. 2019: The jadeite-omphacite and nephrite axeheads in Europe. The case of the Czech Republic. In: R. Gleser, D. Hofmann (eds): *Contacts, boundaries & innovation in the fifth millennium. Exploring developed Neolithic societies in central Europe and beyond*. Leiden: Sidestone Press, 289–304.

Přichystal, A., Rataj, P., Všianský, D. 2023: Petroarchaeological investigation of three nephrite axes from Moravia and Czech Silesia. *Přehled výzkumů* 64(1), 53–60.

Vránová, V. 2011: Archeologické nálezy a lokality na katastru Věrovan, Nenakonice a Rakodav. *Střední Morava* 31, 71–80.

Summary

A unique small polished nephrite axe (Fig. 26) was discovered in 2024 during a surface survey in the 'Zadní celky' field (Věrovany cadastral area, Olomouc District). The artefact measures 47 mm in length, with the width ranging from 28 mm at the cutting edge to 17 mm at the butt. Its maximum thickness is 9 mm, and the artefact weighs 22.65 g. The axe has a mottled surface, featuring green spots on a whitish-grey background. This rare polished artefact can be broadly dated to either the Neolithic Lengyel culture or the Eneolithic Funnel Beaker culture.

Zdeněk Schenk, Antonín Přichystal, Miroslav Komínek